

Λογοτεχνία Β΄ Λυκείου – Β1/Β3

Επανάληψη 4^η εβδομάδα

**Ανάρτηση υλικού Πέμπτη 30/4/2020 – Να απαντηθεί μέχρι την Τετάρτη 6/5/2020.
Νέο υλικό θα αναρτηθεί την Παρασκευή 8/5/2020.**

Αφού μελετήσετε :

- το παρακάτω κείμενο από το βιβλίο *Ιστορία Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Γυμνασίου*
- το παρακάτω ποίημα του Λορέντζου Μαβίλη «Καλλιπάτειρα»

Να βρείτε τα μορφικά χαρακτηριστικά του ποιήματος που δικαιολογούν την ένταξή του στο στιχουργικό είδος «σονέτο» και να γράψετε ένα σύντομο κείμενο μιας-δύο παραγράφων με το οποίο να εξηγήτε γιατί το ποίημα «Καλλιπάτειρα» ανήκει στην παραδοσιακή ποίηση και ειδικά στο είδος του σονέτου.

A. Απόσπασμα από την *Ιστορία Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, Αθήνα*

«Με το Λορέντζο Μαβίλη (1860-1912) σβήνει η ποιητική αναλαμπή των Επτανήσιων ποιητών. Καταγόμενος από την Κέρκυρα και έχοντας σπουδάσει φιλοσοφία στη Γερμανία, ο Μαβίλης άφησε μεταφράσεις από διάφορες γλώσσες. Περισσότερο όμως έγινε γνωστός από τα πενήντα σωέτα του, που τα περισσότερα γράφτηκαν στην πενταετία 1895-1900 και τον καθιέρωσαν ως το σπουδαιότερο εκπρόσωπο του είδους αυτού στην ποίησή μας.

[Τα σονέτα είναι δεκατετράστιχα ποιήματα που αποτελούνται από ιαμβικούς εντεκασύλλαβους στίχους (οργανωμένους σε 2 τετράστιχες στροφές και σε 2 τρίστιχες). Οι δύο τετράστιχες στροφές περιγράφουν το “πρόβλημα” και οι δύο τρίστιχες στροφές δίνουν τη “λύση”. Τα δυο πρώτα τετράστιχα του ποιήματος συνδέονται μεταξύ τους με κοινή ομοιοκαταληξία. Το δεύτερο μέρος του σονέτου το αποτελούν τα τρίστιχα που ονομάζονται και «τερτσίνες» και που ομοιοκαταληκτούν μεταξύ τους].

Από τα χαρακτηριστικότερα σονέτα του Μαβίλη είναι: *Λήθη, Καλλιπάτειρα, Μούχρωμα, Ελιά*. Για την καλλιέργεια του σονέτου τον επαίνεσε ο Παλαμάς, ο οποίος θεωρούσε ότι ο Μαβίλης με το Ρήγα καταλαμβάνουν τις «δύο κορυφές της πατριδολατρικής ποίησης». Η πατριδολατρία του Μαβίλη συνδυάστηκε και με τη δράση. Το 1896 πολέμησε στην Κρήτη, το 1897 πήρε μέρος στον άδοξο πόλεμο με τους Τούρκους και το 1911 εκλέχτηκε βουλευτής Κερκύρας στην Αναθεωρητική Βουλή. Με την ιδιότητα αυτή, μιλώντας στη Βουλή σχετικά με τον καθορισμό της επίσημης γλώσσας, όταν οι περισσότεροι βουλευτές είχαν ταχθεί υπέρ της καθαρεύουσας και μιλούσαν περιφρονητικά για τη «χυδαία» δημοτική, ανέφερε μια φράση που από τότε έγινε παροιμιώδης: «Χυδαία γλώσσα δεν υπάρχει, υπάρχουν χυδαίοι άνθρωποι και υπάρχουν πολλοί χυδαίοι άνθρωποι ομιλούντες την καθαρεύουσα».

Σε ηλικία πενήντα τριών ετών, ενθουσιασμένος με την πολεμική προετοιμασία για τους Βαλκανικούς πολέμους, ο Μαβίλης κατατάχτηκε εθελοντής. Πολέμησε και σκοτώθηκε το 1912 στο Δρίσκο της Ηπείρου, της οποίας την απελευθέρωση πάντα ονειρευόταν. Ο ηρωικός του θάνατος ήταν το επισφράγισμα της αγωνιστικής του ζωής και της ιδεολογίας του.

Β. «Καλλιπάτειρα»

(Οι ελλανοδίκες τίμησαν την Καλλιπάτειρα, εξαιρώντας την από το νόμο που απαγόρευε στις γυναίκες να παρακολουθήσουν τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην αρχαία Ελλάδα, επειδή ήταν η μητέρα, η κόρη, η αδερφή και η θεία έξι ολυμπιονικών. Το περιστατικό καταγράφηκε την αρχαία εποχή στα σχόλια για τον 7ο Ολυμπιονικό του Πινδάρου, ενώ στη νεότερη απασχόλησε το Μαβίλη, ο οποίος στα 1899 έγραψε το ομώνυμο σονέτο).

Αρχόντισσα Ροδίτισσα, πώς μπήκες;
Γυναίκες διώχνει μια συνήθεια αρχαία
εδώθε.* - Έχω εν' ανίψι, τον Ευκλέα,
τρί' αδέρφια, γιο πατέρα ολυμπιονίκες·

να με αφήσετε πρέπει, Ελλανοδίκες,
κι εγώ να καμαρώσω μες στα ωραία
κορμιά, που για τ' αγρίλι* του Ηρακλέα
παλεύουν, θιαμαστές* ψυχές αντρικές·

Με τις άλλες γυναίκες δεν είμ' όμοια·
στον αιώνα το σόι μου θα φαντάζει
με της αντρειάς τα αμάραντα προνόμια.

Με μάλαμα* γραμμένος το δοξάζει
σ' αστραφτερό κατεβατό μαρμάρου*
ύμνος χρυσός τ' αθάνατου Πινδάρου!*

(Λ. Μαβίλης, *Τα Ποιήματα*, 'Ιδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη)

- ---

* εδώθε: από εδώ * αγρίλι: στεφάνι από αγριελιά * θιαμαστές: θαυμαστές * μάλαμα: χρυσάφι * κατεβατό μαρμάρου: επιγραφή πάνω σε μάρμαρο * Πίνδαρος: σημαντικός αρχαίος ποιητής, που με επινίκιες ωδές υμνούσε τους ολυμπιονίκες

Καλή Πρωτομαγιά!!